

Setkání s poskytovateli sociálních služeb ve Zlínském kraji - transformace sociálních služeb pro OZP, změny v sítích sociálních služeb ZK

7. 11. 2024

Transformace sociálních služeb pro osoby se zdravotním a mentálním postižením

„SYSTEM SE MÁ PŘIZPŮSOBIT ČLOVĚKU, NE ČLOVĚK SYSTÉMU, INSTITUCI.“

Cíle transformace

- Zvyšování kvality poskytovaných sociálních služeb.
- Zvyšování odbornosti pracovníků v sociálních službách.
- Individuální práce s každým klientem dle jeho potřeb v pro něj vhodné sociální službě.
- Mapování potřeb zájemců a uživatelů sociálních služeb.
- Kvalitní jednání se zájemcem o sociální službu.
- Zajištění služeb pro zájemce na základě principu subsidiarity – primárně terénní, ambulantní, odlehčovací sociální služby a až následně pobytové.
- Nadále směřovat od ústavní péče směrem ke službám v komunitě a podpoře osob v jejich samostatnosti a soběstačnosti dle jejich možností.
- Umožnění ostatním lidem v komunitě zažít si, že i lidé s handicapem jsou dobří sousedé, lidé s velkým srdcem, lidé, kteří pracují, mají své zájmy a koníčky, a plní si své povinnosti, někteří úplně sami a někteří s podporou pracovníků služeb.

Historie transformace sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením

- V období let 2007-2015 proběhla transformace DOZP Velehrad Salašská a DOZP Zašová.
- V letech 2013-2024 navázala transformace dalších 11 DOZP (10 DOZP Sociálních služeb Uherské Hradiště, p.o. a Domov na Dubíčku) .
- V letech 2015-2017 probíhala transformace služeb pro děti Dětské centrum Zlín, Kojenecké a dětské centrum Valašské Meziříčí, Dětský domov a Základní škola Liptál.
- V letech 2017-2020 probíhala transformace služeb pro děti Dětské centrum, Dětský domov pro děti do 3 let, Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, Centrum Áčko.
- V letech 2019-2024 probíhala Optimalizace Sociální služby pro osoby se zdravotním postižením, p.o. – ukončení provozu Domova Na Hrádku Fryšták a vznik nových sociálních služeb DOZP Dolní Dědina Zlín Příluky, Týdenní stacionář Na Hrádku Fryšták, Denní stacionář Broučkova Zlín, Chráněné bydlení Pod Vodojemem.

Aktuální situace

- Pokračování procesů transformace ve všech zapojených zařízeních.
- ZK realizuje již třetí navazující projekt na podporu transformace a připravuje další navazující projekt. Stávající projekt je zaměřen na podporu transformačních procesů, auditů, osvětu veřejnosti, zaměstnávání CS, další.
- Nově se věnujeme také tématu transformace služeb DZR pro osoby s duševním onemocněním.

Proces transformace v sociální službě

- Zásadní je podrobné mapování potřeb klientů, podrobné mapování materiálně technického stavu budov.
- Informace jsou zpracovávány do transformačního plánu.
- Následuje příprava klientů i pracovníků na odchod klientů do služeb komunitního typu.
- Budování služeb komunitního typu.
- Odchod klientů DOZP do služeb komunitních (chráněná bydlení, DOZP komunitního typu, jiný typ služby, vlastní bydlení s podporou terénních a ambulantních sociálních služeb, např. podpory samostatného bydlení)
- Výsledkem je zvýšení soběstačnosti klientů, jejich zapojení do společnosti, zaměstnání a zajištění sociálních služeb dle potřeb osob.

Dopady transformace

- Snižování kapacit ústavních služeb.
- Úbytek žádostí zájemců o sociální služby dané cílové skupiny.
- Noví zájemci/žadatelé nespádají do vymezené cílové skupiny pro kterou je služba poskytována.
- Proměna struktury cílové skupiny – v DOZP zůstávají jen lidé s vysokou mírou podpory, lidé se specifickými potřebami.
- Zvýšení kvality poskytované služby pro soby s vysokou mírou podpory.

Změny v komunitě

- Proměna v přístupu rodiny.
- Zvyšování podílu pečujících osob na „úkor“ ústavních zařízení.
- Nová zkušenost s lidmi s handicapem.
- Proměna zájemců/žadatelů – lidé s kombinovanými zdravotním postižením.
- Poptávka po službách komunitního typu.
- Poptávka po službách pro osoby se specifickými potřebami.

Transformační plán, studie proveditelnosti

- Transformační plán obsahuje: popis výchozího stavu (popis zařízení v transformaci, informace o klientech sociální služby), personální zajištění služby, náklady na službu, cílový stav (zařízení, která mají vzniknout včetně personálního zajištění a nákladovosti), analýzu sociálních a komunitních služeb v místě, kde mají nová zařízení vzniknout, časový harmonogram, další.
- Studie proveditelnosti obsahuje: podrobný popis projektu, zdůvodnění potřeby realizace projektu, management projektu, technické a technologické řešení projektu, výstupy projektu, rozpočet projektu,
- Formuláře jsou k dispozici na webu www.trass.cz

Výsledek

- Poskytování sociálních služeb dle potřeb zájemců a klientů.
- Proměna uvnitř služeb – materiálně technické podmínky, odbornost personálu, specializace.
- Zajištění služeb pro specifické cílové skupiny – např. v minulosti proběhly změny v DOZP Kunovice Cihlářská – nová CS osoby ve vigilním koma, DOZP Zborovice – nová CS osoby s neurodegenerativním poškozením mozku, Centrum ÁČKO – vznik nových sociálních služeb pro děti s PAS.

Co je potřeba?

- Kvalitní mapování poptávky po službách.
- Spolupráce a zapojení všech aktérů.
- Kvalitní sociální šetření, ne jen prostá evidence žádostí.
- Provázání všech poskytovatelů, vzájemná informovanost.
- Edukace klientů, pečujících, poskytovatelů, laické i odborné veřejnosti.
- Zmapování potřeb osob pro systémové změny v sítích sociálních služeb ZK.

Výzvy pro budoucnost

- Úprava nastavení stávajících sociálních služeb podle potřeb žadatelů o sociální služby. Přizpůsobení individuálním potřebám lidí s kombinovaným postižením.
- Zvyšující se nároky na péči z důvodu zvyšování věku uživatelů služeb u služeb chráněné bydlení.
- Financování nově vznikajících komunitních sociálních služeb.

Překážky v transformaci

- Přesun ústavních prvků do transformovaných komunitních sociálních služeb.
- Prodleva realizace nových sociálních služeb od mapování potřeb uživatelů sociálních služeb a přípravy transformačního plánu.
- Odpor komunity před vznikem nového zařízení.

Další informace

- Dalším dopadem aktuálně probíhajících projektů bude zvýšení soběstačnosti osob se zdravotním postižením a umožnění kvalitního života s větší vazbou na komunitu, včetně možnosti využívat služby a být zaměstnán.
- Zlepšení života lidem, kteří odešli do služeb, které jsou pro ně více vhodné – tj. podporují je v jejich soběstačnosti, jsou zaměřené na individuální péči, více odborné a vedou je k co nejvíce samostatnému životu v místě, kde žijí.
- Zvýšení kvality života lidem s vysokou mírou podpory, jejichž zdravotní postižení jim neumožňuje využívat jiné sociální služby než DOZP (nižší počet klientů ve službách, dostatek pracovníků odborně vzdělaných, kteří jim poskytují potřebnou podporu)

Změny v sítích sociálních služeb Zlínského kraje

- Zlínský kraj podporuje změny stávajících kapacit sociálních služeb.
- Tyto změny musí být v souladu s potřebami uživatelů sociálních služeb a potřebami osob.
- Změny je potřeba projednat s ORP, případně více ORP (např. úrovni okresu).
- Při plánování změn kapacit je nutné zohlednit finanční dopady do sítí sociálních služeb ZK.
- *K tomu je vhodné využít přehled obvyklých nákladů na jednotku sociálních služeb a předpokládaný podíl finanční podpory z ÚSC, který je každoročně zveřejňován na webových stránkách Zlínského kraje.*
- Zástupce/i ORP a poskytovatele/ů sociálních služeb následně osloví odbor sociálních věcí KÚZK. Zhodnotí se soulad změn s transformačními procesy a s vizí a cíli ZK dle SPRSS.

Změny v sítích sociálních služeb Zlínského kraje

- Následuje osobní jednání, kde jsou změny projednány.
- Odbor sociálních věcí KÚZK vypočítá finanční dopady změny kapacit do sítě sociálních služeb ZK.
- *V rámci změn by nemělo docházet k navyšování nákladů v sítích sociálních služeb ZK.*
- Všechny tyto plánované změny jsou realizovány formou rozvojových záměrů.
- Poskytovatel sociálních služeb průběžně informuje odbor sociálních věcí KÚZK o realizaci plánovaných změn, především o situacích, které mohou ohrozit realizaci rozvojových záměrů.
- Pozn. změny v sítích nemusejí být jen o změnách kapacit, ale i o rozšiřování cílových skupiny, provozní doby, věkového rozmezí.

Děkuji za pozornost

Zlíns kraj
Kraj bez hranic